

STANOWISKO FUNDACJI GREEN REV INSTITUTE
W PRZEDMIOCIE PROJEKTU USTAWY
O ZMIANIE USTAWY OOŚ*

**ustawa o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw.*

Fundacja Green REV Institute zasadniczo pozytywnie ocenia zamysł i inicjatywę rządowego projektu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (dalej: ustawa OOŚ). **Wskazujemy jednak, że w przedmiotowym projekcie nie ustrzeżono się błędów, uchybień, braków oraz niedociągnięć, jak również wprowadzenia niedopuszczalnych poprawek na etapie prac legislacyjnych w Senacie.**

Ustawa OOŚ stanowi realizację zobowiązania Rządu RP, jakie podjął on w odpowiedzi na uzasadnioną opinię Komisji Europejskiej (KE) z dnia 7 marca 2019 r. (naruszenie nr 2016/2046), skierowaną do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w sprawie uchybienia zobowiązaniom określonym w art. 11 ust. 1 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa EIA). W polskim porządku prawnym brak bowiem było możliwości zwrócenia się do sądu o przyznanie środków tymczasowych, tak aby można było zawiesić wykonanie przedsięwzięcia znacząco oddziałującego na środowisko i zapobiec wynikającej z niego szkodzie dla środowiska do czasu rozstrzygnięcia, czy decyzje te zostały wydane zgodnie z przepisami dyrektywy EIA.

Rzeczpospolita Polska nie zapewniła również organizacjom pozarządowym możliwości wniesienia odwołania i skargi do sądu od decyzji w sprawie zezwolenia na inwestycję, dotyczących pozwoleń wodnoprawnych, pozwoleń na budowę oraz koncesji geologicznych, w zakresie ich zgodności z przepisami dyrektywy EIA, lub ograniczając taką możliwość, naruszyła art. 11 ust. 1 i 3 tej dyrektywy.

Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających realizację prawa do procedury odwoławczej przed sądem, aby móc zakwestionować materialną lub proceduralną legalność decyzji, działań lub zaniechań związanych z przedsięwzięciami znacząco oddziałującymi na środowisko należy ocenić pozytywnie. Docenić należy również procedurę przewidzianą w ustawie OOS – obwarowanie sądów administracyjnych terminami na rozpatrzenie skargi na decyzję środowiskową oraz wniosku o wstrzymanie wykonania decyzji środowiskowej, jak również stosunkowo niskie koszty postępowań sądowoadministracyjnych (w szczególności wpisu od skargi) spełnia wymogi niezwłocznej i niezbyt drogiej procedury, a które to wymogi narzuca dyrektywa EIA.

Fundacja Green REV Institute zwraca jednak uwagę, że proponowane przepisy w żaden sposób nie obejmują decyzji lokalizacyjnych wydawanych na podstawie specustaw (m. in. drogowej, kolejowej, lotniskowej), czy decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Przedsięwzięcia realizowane na podstawie specustaw najczęściej opierają się na więcej niż jednej decyzji – decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (jeśli jest wymagana – np. por. art. 11a ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych – specustawa drogowa), decyzji lokalizacyjnej wywołującej skutki rzeczowe oraz decyzji o pozwoleniu na budowę. Niejednokrotnie wyłączenie możliwości zawieszenia postępowania na etapie decyzji lokalizacyjnej może doprowadzić do nieodwracalnych skutków – przykładowo art. 31 ust. 1 specustawy drogowej stanowi, że nie stwierdza się nieważności ostatecznej decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, jeżeli wniosek o stwierdzenie nieważności tej decyzji został złożony po upływie 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, a inwestor rozpoczął budowę drogi. Może to doprowadzić do sytuacji, że decyzja administracyjna, która nawet rażąco

narusza prawo, stanowić będzie podstawę do znaczącej i nieodwracalnej ingerencji w środowisko. Podobne rozwiązania funkcjonują na gruncie innych specustaw – one również wymagają identycznych zmian.

Green REV Institute jednoznacznie negatywnie natomiast ocenia poprawki wprowadzone przez Senat do projektu ustawy o zmianie ustawy OoŚ. W szczególności nasze zaniepokojenie wzbudzają poprawki w zakresie:

- a) wprowadzenie normatywnej kategorii nadużycia prawa procesowego **wyłącznie przez organizacje społeczne jako strony postępowania administracyjnego** – warto podkreślić, że ta zmiana wpłynie nie tylko na organizacje ekologiczne, ale zgodnie z normatywną definicją z Kodeksu postępowania administracyjnego również na organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i to nie tylko w postępowaniach dotyczących decyzji środowiskowych, **lecz we wszystkich postępowaniach administracyjnych,**
- b) wprowadzenie możliwości ukarania organizacji społecznej grzywną w wysokości do 1000 złotych za nadużycie prawa procesowego, jak również możliwości obciążenia jej zwrotem kosztów postępowania w całości lub w części,
- c) wprowadzenie możliwości przyznania innej stronie postępowania administracyjnego zwrot kosztów i strat spowodowanych zwłoką w rozpoznaniu sprawy, wynikłą z nadużycia prawa procesowego **w przypadku nieuwzględnienia w istotnym zakresie stanowiska organizacji społecznej w postępowaniu.**

Należy ponownie zaznaczyć, że przedmiotowe zmiany nie wpłyną tylko i wyłącznie na postępowania w przedmiocie wydawania decyzji środowiskowych. Skutki tej modyfikacji normatywnej poczynionej na etapie prac w Senacie wywrą skutki **niemożliwe do przewidzenia we wszystkich postępowaniach administracyjnych.**

W związku z uznaniem przyjęliśmy odrzucenie powyższych poprawek senackich w dniu 30 marca 2021 roku na posiedzeniu przez Sejm.

Z niezadowoleniem przyjęliśmy jednak odrzucenie poprawek senackich w zakresie, w jakim usuwają ograniczenie czasowe publikowania w Biuletynie Informacji Publicznej (Biuletyn) treści decyzji inwestycyjnej oraz w jakim poszerzają katalog decyzji środowiskowych, w przypadku których wniesiono odwołanie lub zaskarżono je do sądu o wszystkie decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy OOS, jak również odrzucenie poprawek senackich w zakresie, w jakim przewidują stosowanie przepisów o zawieszeniu postępowania inwestycyjnego przez organ odwoławczy, wskazując, że organ ten ma obowiązek wstrzymać wykonanie decyzji inwestycyjnej, której nadano rygor natychmiastowej wykonalności, jak również wprowadzenie obowiązku wstrzymania wykonania decyzji inwestycyjnej, gdy stała się ona ostateczna.

Ustawa OOS w kształcie przyjętym na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu w dalszym ciągu będzie naruszała dyrektywę EIA, co z pewnością spowoduje podjęcie dalszych interwencji przez Komisję Europejską, jak również konieczność jej modyfikacji w przyszłości.